

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 608/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen yrityslähestymiskiellon säätämisestä kauppojen turvallisuuden lisäämiseksi ja toistuvien myymälävarkauksien estämiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaan /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 608/2022 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä lisätäkseen keinoja ennaltaehkäistä ja puuttua toistuviin myymälävarkauksiin, vakavaan väkivaltaan ja sen uhkaan kaupoissa ja

mihin toimiin hallitus ryhtyy säätääkseen Ruotsin tillträdesförbud till butik, kaupan yrityslähestymiskiellon tavoitteita vastaavan lain Suomeen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen lainsäädäntö ei tällä hetkellä suoraan mahdollista Ruotsin lainsäädäntöä vastavan määrälläisen porttikiellon asettamista henkilön pääsyle kauppojen tai kauppakeskusten liiketiloihin. Järjestyslaki (612/2003) turvaa näitä tiloja välillisesti kieltämällä yleisen järjestyksen häiritsemisen tai turvallisuuden vaarantamisen yleisellä paikalla eli myös kauppojen ja kauppakeskusten liiketiloissa. Kiellettyä on järjestyksen häiritseminen esimerkiksi metelöimällä, toistuvilla uhkaavilla eleillä, hyökkäävillä liikkeillä, suullisesti esitetyillä uhkailuilla ja muulla vastaavalla, pelkoa herättävällä uhkaavalla käyttäytymisellä. Lisäksi lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) nojalla voidaan henkilölle määrätä lähestymiskielto, jos on perusteltu aihe olettaa, että henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, tulisi tekemään itsensä uhatuksi tuntevan henkilön henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen. Lähestymiskielto määrätään tuomioistuimessa määrääjäksi.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu laadittavan kaupan tulevaisuusselonteko, jotta alaa voidaan kehittää strategisesti ja pitkäjänteisesti. Valtioneuvoston kaupan tulevaisuusselonteko eduskunnalle tuo tietoa ja kehittämisohdotuksia tulevalle kymmenen vuoden ajankänteelle. Tulevaisuusselonteko on rajattu kohdistumaan kuluttajakauppaan (tuotteet ja palvelut) sisältäen päivittäistavara- ja tukkukaupan välisen ketjun. Selonteko kuvaa kaupan toimialan tilanne-, muutos- ja tulevaisuuskuva sekä esittää näitä taustoja vasten kehittämisohdotuksia ja johtopäätöksiä toimialan strategiseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen. Selonteko sisältää myös kaupan toimialan vision ja skenaariot vuodelle 2032.

Selonteossa yhtenä sisältöalueena on yritysvastuu. Selonteon valmistelun yhteydessä on noussut esille kaupan alalla asiakkaiden häiriökäyttäytymisen lisääntyminen, jota toimiala pitää vakavana uhkana työ- ja asiakasturvallisuudelle.

Kaupan tulevaisuusselonteossa tavoitteeksi on asetettu, että tulevaisuudessa kaupan alan yritykset ovat turvallisia työ- ja asiointiympäristöjä, joissa asiakkaiden häiriökäyttäytymistä ja siitä aiheutuvaa uhkaa sekä vaaratilanteita on pystytty merkittävästi vähentämään. Selonteon johtopäätöksenä todetaan, että Kaupan toimialalla on joissakin tapauksissa häiriökäyttäytymisen tilanteita, joista aiheutuu haittaa työntekijöille työturvallisuuteen ja asiakkaille asiakasturvallisuuteen. Selonteko sisältää kehittämis ehdotuksen, jonka mukaan selvitetään, voidaanko turvallista työ- ja asiointiympäristöä kaupoissa edistää lainsäädännöllisin keinoin. Selvittämistyössä hyödynnetään kansainvälisiä hyviä käytäntöjä.

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko kaupan toimialasta (VNS 12/2022 vp) esiteltiin VN-yleisistunnossa 10.11.2022, jonka myötä selonteko siirtyi eduskunnan käsiteltäväksi

Selonteon tarkoittamassa selvityksessä arvioitaisiin tarvetta ja mahdollisuuksia sääntelylle, jossa liikkeelle tai sen henkilökuntaan kuuluville taikka poliisille tai muulle viranomaiselle annettaisiin mahdollisuus saada vireille prosessi, joka tähtäisi asiakkaalle asetettavaan kieltoon päästä sisälle tiettyyn liiketilaan tarkoituksena suojella liikkeen henkilökuntaa tai omaisuutta.

Tässä arvioinnissa olisi ensinnäkin kartoitettava kiellon toteuttamisvaihtoehtoja, siihen liittyviä perusoikeusnäkökulmia ja kieltoa koskevan mahdollisen lainsäädännön vaikutuksia. Selvityksestä olisi ilmevä myös, miten mahdollisessa sääntelyssä huolehdittaisiin kiellon kohteena olevan henkilön oikeusturvasta, kuulemisesta ja elinolosuhteisiin liittyvistä seikoista esimerkiksi siltä kannalta, ettei sääntelyllä vaaranneta henkilön mahdollisuuksia hankkia itselleen ravintoa. Tarkemmin olisi arvioitava muun muassa myös sitä, millä edellytyksillä kiello voitaisiin asettaa ja mikä olisi sen kesto, mikä olisi menettelyn suhde rikosprosessiin, kuka kiellon määräisi ja valvoisi kiellon noudattamista ja mitkä olisi kiellon rikkomisen seuraamukset.

Helsingissä 12.12.2022

Työministeri Tuula Haatainen

VN/32181/2022-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: